

Γενοκτονία στη Γάζα: Χαστούκι σε ΗΠΑ και Ισραήλ από το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης

Χωρίς να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί της Γάζας από το Ισραήλ, η Δικαστίνα [Τζόαν Ντόναχιου](#), προεδρεύουσα στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης (ΔΔΧ), εκφώνησε νωρίτερα σήμερα τη δικαστική [εντολή](#) ότι το Ισραήλ οφείλει να σεβαστεί τη Σύμβαση για την Πρόληψη και Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας του ΟΗΕ.

Το Διεθνές Δικαστήριο έκρινε εύλογο το Ισραήλ να έχει παραβιάσει τη διεθνή συνθήκη -επίσημα γνωστή ως Σύμβαση για την Πρόληψη και Καταστολή του Εγκλήματος της Γενοκτονίας- και, με μια απόφαση 15 προς 2, διέταξε το Ισραήλ να σταματήσει τις σχετικές παραβιάσεις, συμπεριλαμβανομένων των δολοφονιών και των τραυματισμών των Παλαιστινίων αλλά και της επιβολής συνθηκών ζωής που υπολογίζεται ότι θα επιφέρουν τη φυσική καταστροφή τους ως λαού. Επιπλέον, με δύο αποφάσεις δεκαέξι προς ένα, το ΔΔΧ δήλωσε επίσης ότι το Ισραήλ πρέπει να απαγορεύσει την υποκίνηση σε γενοκτονία από επιφανείς Ισραηλινούς ηγέτες και να επιτρέψει την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στη Γάζα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Δικαστήριο δεν μπόρεσε να απαιτήσει κατάπαυση πυρός. Ωστόσο, μιλώντας έξω από την έδρα του Δικαστηρίου στη Χάγη, η Υπουργός Εξωτερικών της Νότιας Αφρικής Ναλέντι Πάντορ χαιρέτησε την απόφαση. «Για να εφαρμοστεί η εντολή», όπως [δήλωσε](#), «θα χρειαστεί κατάπαυση πυρός. Χωρίς αυτή δεν γίνεται να εφαρμοστεί η εντολή.»

Οι δεσμευτικές αυτές εντολές αποτελούν σοβαρή επίπληξη τόσο για το Ισραήλ όσο και για τους ισχυρούς υποστηρικτές του στην κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Το υπόβαθρο της υπόθεσης

Στα τέλη Δεκεμβρίου, η Νότια Αφρική κατέθεσε [προσφυγή](#) ενάντια στο Ισραήλ για παραβίαση της Σύμβασης Γενοκτονίας. Οι υπογράφωντες τη Σύμβαση αναγνωρίζουν στο ΔΔΧ το δικαίωμα ερμηνείας της. Και το ΔΔΧ δίνει το δικαίωμα σε κάθε υπογράφοντα, και όχι μόνο σε όσους είναι θύματα γενοκτονίας, να κινηθεί νομικά ενάντια σε κάθε υπογράφοντα που καταπατά τη Σύμβαση.

Η υπόθεση της Νότιας Αφρικής κατά του Ισραήλ θα πάρει πολύ χρόνο για να διευθετηθεί πλήρως. Όμως, από τη Σύμβαση ορίζεται ότι το εναγόμενο μέρος μπορεί να ζητήσει προσωρινά μέτρα εν αναμονή της έκβασης της υπόθεσης. Τέτοια μέτρα χορηγούνται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις. Αν και δεν απαιτείται από το δικαστήριο να διαπιστώσει ότι έχει όντως λάβει χώρα γενοκτονία -μια

τέτοια απόφαση θα ληφθεί αργότερα στη διαδικασία- απαιτείται ωστόσο οι ισχυρισμοί περί γενοκτονίας να είναι εύλογοι. Απαιτείται επίσης η διαπίστωση από το δικαστήριο ότι χωρίς τα μέτρα θα επέλθει ανεπανόρθωτη βλάβη στα δικαιώματα που προστατεύονται από τη Σύμβαση.

Κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας νωρίτερα αυτό τον μήνα, η Νότια Αφρική παρουσίασε μια πειστική υπόθεση ότι είναι αναγκαίο να ληφθούν τέτοια μέτρα. Οι δικηγόροι της παρουσίασαν με λεπτομέρεια τη μαζική απώλεια ζώων αμάχων και τη σκόπιμη καταστροφή μη στρατιωτικών υποδομών. Περιέγραψαν τον τρόπο με τον οποίο οι αδιάκοποι ισραηλινοί βομβαρδισμοί κατέστρεψαν τα σπίτια Παλαιστίνιων και είχαν σαν αποτέλεσμα να ακρωτηριάζονται μέλη παιδιών χωρίς αναισθητικό. Αφηγήθηκαν ξανά τον τρόπο με τον οποίο το Ισραήλ είπε στους Παλαιστίνιους να φύγουν ή να βομβαρδιστούν μόνο και μόνο για να τους βομβαρδίσει καθοδόν στις υποτιθέμενα ασφαλείς τοποθεσίες αλλά και στις ίδιες τις ασφαλείς τοποθεσίες. Εξήγησαν ότι στοχεύτηκαν νοσοκομεία και απαγορεύτηκε η πρόσβαση σε τροφή, νερό και φάρμακα. Μεταξύ των νεκρών αμάχων ήταν ιατρικό προσωπικό, εργαζόμενοι του ΟΗΕ και δημοσιογράφοι, ορισμένοι τουλάχιστον εκ των οποίων φαίνεται να επιλέχθηκαν συνειδητά ως στόχοι.

Η Νότια Αφρική υποστήριξε ότι η φύση αυτών των ανατριχιαστικών συνειδητών επιθέσεων σε αμάχους υποδεικνύει πρόθεση γενοκτονίας. Δεν έμειναν όμως σε αυτό και παρέθεσαν τα σχόλια υψηλόβαθμων Ισραηλινών αξιωματούχων που έδειχναν ξεκάθαρη πρόθεση γενοκτονίας.

Η πλευρά του Ισραήλ αμφισβήτησε σχεδόν κάθε σημείο της προσφυγής της Νότιας Αφρικής. Επέμειναν ότι το ΔΔΧ δεν ήταν αρμόδιο να εκδικάσει την υπόθεση επειδή δεν υπήρχε διαμάχη ανάμεσα στη Νότια Αφρική και το Ισραήλ. Αμφισβήτησαν την ακρίβεια του αριθμού των νεκρών, ταυτόχρονα υπονοώντας ότι όσοι σκοτώθηκαν μπορεί να είχαν σφαγιαστεί από τη Χαμάς, ότι μπορεί να ήταν ένοπλοι, επίσης όμως ότι ακόμη κι αν ήταν άμαχοι το Ισραήλ δικαίως τους σκότωσε.

Όμως, σε μια εκπληκτική αποδοκιμασία του Ισραήλ, η συντριπτική πλειοψηφία του δικαστηρίου, συμπεριλαμβανομένου σε ορισμένες περιπτώσεις ενός ad hoc δικαστή που είχε επιλεγεί από το Ισραήλ, απέρριψε αυτά τα επιχειρήματα. Η απόφαση αυτή ήταν μια αποφασιστική νίκη για τη Νότια Αφρική.

Κατάφωρες παραβιάσεις

Στα προτεινόμενα προσωρινά μέτρα, η Νότια Αφρική συμπεριέλαβε την παύση όλων των στρατιωτικών επιχειρήσεων του Ισραήλ στη Γάζα, δηλαδή την κατάπαυση πυρός. Η σημερινή απόφαση δεν συμπεριλαμβάνει κάτι τέτοιο. Ενώ το ΔΔΧ δεν απέρριψε ρητά την έκκληση για κατάπαυση του πυρός, παρέλειψε την αναφορά της.

Το ΔΔΧ θα μπορούσε και θα έπρεπε να έχει διατάξει το Ισραήλ να παύσει εντελώς την επίθεσή του στη Γάζα. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι όταν η Βοσνία και Ερζεγοβίνη είχε ζητήσει παρόμοια προσωρινά μέτρα εναντίον της Γιουγκοσλαβίας το 1990, το ΔΔΧ ομοίως δεν τα παραχώρησε. Ενώ η Νότια Αφρική σωστά έθεσε ευθέως το αίτημα, ήταν εξαιρετικά απίθανο το ΔΔΧ να το εγκρίνει.

Ταυτόχρονα βέβαβα, όπως [σημείωσαν](#) η Υπουργός Εξωτερικών της Νότιας Αφρικής Πάντορ και η ειδική εισηγήτρια του ΟΗΕ για τα κατεχόμενα παλαιστινιακά εδάφη Φραντσέσκα Αλμπανέζε, είναι δύσκολο να καταλάβουμε με ποιον ακριβώς τρόπο θα μπορούσε το Ισραήλ να ευθυγραμμιστεί με την εντολή να σταματήσει να σκοτώνει και να τραυματίζει Παλαιστίνιους στη Γάζα χωρίς κατάπαυση πυρός.

Αυτό που προκαλεί εντύπωση είναι το πόσο σχεδόν ομόφωνες ήταν οι αποφάσεις. Όπως και πολλοί άλλοι παρατηρητές, έτσι κι εγώ είχα προβλέψει τουλάχιστον ένα μερικό σχίσμα μεταξύ των δικαστών από τον Παγκόσμιο Βορρά και εκείνων από τον Παγκόσμιο Νότο. Η πρόεδρος του δικαστηρίου, η Ντόναχιου, είναι δικηγόρος καριέρας στο Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Με αυτόν τον ρόλο, υπηρέτησε ως νομική σύμβουλος των ΗΠΑ κατά τη διάρκεια της υπόθεσης Νικαράγουα κατά ΗΠΑ, κατά την οποία το ΔΔΧ έκρινε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες είχαν παραβιάσει το Διεθνές Δίκαιο στις προσπάθειές τους να ανατρέψουν τους Σαντινίστας. Σε κάθε ένα από τα μέτρα που διατάχθηκαν, η Ντόναχιου συντάχθηκε με την πλειοψηφία.

Συνήθως, το ΔΔΧ αποτελείται από δεκαπέντε νομικούς. Όταν κανένας από τους δικαστές δεν προέρχεται από χώρα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη διαφορά, η εν λόγω χώρα διορίζει έναν ad hoc δικαστή της δικής της εθνικότητας. Τόσο η Νότια Αφρική όσο και το Ισραήλ όρισαν από έναν ad hoc δικαστή, ανεβάζοντας τον αριθμό των νομικών σε δεκαεπτά. Σε δύο από τις έξι αποφάσεις, ο δικαστής του Ισραήλ προσχώρησε στην πλειοψηφία, αφήνοντας τη νομική της Ουγκάντας Τζούλια Σεμπουντίντε ως τη μόνη διαφωνούσα.

Εν ολίγοις, οι παραβιάσεις του Ισραήλ ήταν τόσο κραυγαλέες που ακόμη και μία υπάλληλος καριέρας του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και ο ίδιος ο επιλεγμένος δικαστής του αποφάνθηκαν εναντίον του.

Μια τεράστια απόφαση

Ο Φράνσις Μπόιλ, ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου που ήταν επικεφαλής της δικαστικής προσπάθειας της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης κατά της Γιουγκοσλαβίας, [αποκάλεσε](#) τη σημερινή απόφαση «μια μαζική, συντριπτική νομική νίκη της Δημοκρατίας της Νότιας Αφρικής κατά του Ισραήλ για λογαριασμό των Παλαιστινίων». Σημείωσε ότι άνοιξε τον δρόμο για την αναστολή της συμμετοχής του Ισραήλ στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ και για τη δίωξη Ισραηλινών αξιωματούχων.

Η Νότια Αφρική δεν είναι η μόνη που προσπαθεί να επιβάλει τη Σύμβαση για τη Γενοκτονία. Η αμερικανική ομάδα ανθρωπίνων δικαιωμάτων Center for Constitutional Rights κατέθεσε [αγωγή](#) στα αμερικανικά δικαστήρια εκ μέρους δύο παλαιστινιακών ΜΚΟ κατά του προέδρου Τζο Μπάιντεν, του υπουργού Εξωτερικών Άντονι Μπλίνκεν και του υπουργού Άμυνας Λόιντ Όστιν βάσει της Σύμβασης για τη Γενοκτονία. Οι προφορικές αγορεύσεις για το αν θα απορριφθεί η υπόθεση «Defense for Children International-Palestine v. Biden» έχουν προγραμματιστεί για σήμερα.

Το Κογκρέσο των ΗΠΑ έχει επικυρώσει τη Σύμβαση για τη Γενοκτονία, πράγμα που σημαίνει ότι, σύμφωνα με το Σύνταγμα των ΗΠΑ, αποτελεί «υπέρτατο νόμο της χώρας». Η Σύμβαση απαγορεύει όχι μόνο την πραγματοποίηση γενοκτονίας αλλά και τη συνέργεια σε γενοκτονία. Είναι εντελώς απίθανο

ένα αμερικανικό δικαστήριο να απευθύνει άμεση μομφή στην εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ με βάση τη Σύμβαση για τη Γενοκτονία, ωστόσο η σημερινή απόφαση δίνει ώθηση στην υπόθεση εναντίον του Μπάιντεν και του Μπλίνκεν.

Ούτε η [γενοκτονία](#) του Ισραήλ ούτε η υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών προς τις πολιτικές του απαρτχάιντ θα τερματιστούν με την πένα κάποιου δικαστή. Και ο νόμος δεν είναι υποκατάστατο του πολιτικού αγώνα. Όμως, η σημερινή νίκη στο Διεθνές Δικαστήριο είναι μια νίκη για τα δικαιώματα των Παλαιστινίων στο σύνολό τους και μπορεί πράγματι να βοηθήσει στην περαιτέρω οικοδόμηση του κινήματος για τον τερματισμό της επίθεσης του Ισραήλ στη Γάζα.

Μετάφραση: Σωτήρης Σιαμανδούρας

Πηγή: jacobin.com [26 Ιανουαρίου 2024](#).